

Секція 7. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ТА ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

П.В. Волошин, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

СТРАТЕГІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЧАСТИНА КЕРІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Й БІЗНЕС-ПРОГНОЗУВАННЯ

Сутністю методу стратегічного моделювання є створення управлінських моделей – ситуаційних, математичних, метафоричних, соціальних, ігрових, візуальних – для діагностики і аналізу ситуації, пошуку ресурсів, прогнозування, прийняття управлінських рішень. Перспективним напрямком є застосування повноформатного стратегічного моделювання бізнес-процесів. Введення в модель управління, дослідження або бізнес-процесу людини як елемента організації управління, метафоричних ігрових моделей та візуального моделювання дає можливість врахувати його поведінку в тих випадках, коли вона не може бути адекватно описана з допомогою відомих сьогодні математичних моделей. Це дозволяє вирішувати такі управлінські задачі, які не вкладаються в рамки раціональних та формалізованих прогностичних технологій.

Суть методу стратегічного моделювання полягає в створенні аналітичних або метафоричних стратегічних моделей (бажано одночасно обох), які з достатньою для прийняття адекватного рішення долею відповідності описують керівницьку ситуацію. Робота із стратегічною моделлю дозволяє приймати рішення, знайти ресурси, створити прогноз за рахунок фокусу уваги на найбільш суттєвих для нашої мети сторонах та аспектах системи або проблемної ситуації. При застосуванні методу економія часу досягається за рахунок скорочення процесу описання та «повільного» вербального мислення шляхом переключення аналізу на «швидкий» дійний, метафоричний, або ігровий шлях.

Базові структури стратегії та принципів моделювання присутні в різних сферах пізнання та керівницької діяльності.

Завданням роботи була розробка та апробування на практиці прикладних інструментів у сфері бізнес-прогнозування, практичного управління та інших сфер із використанням стратегічного моделювання. При застосуванні методу стратегічного моделювання змінюється підхід до сприйняття інформації, мислення та прийняття керівницьких рішень. Змінюється також структура сприйняття та система обробки керівницької інформації і сама знакова система опису структури прийняття рішення:

– текстові та вербальні описання ситуації замінюються ситуаційними метафорами, ігровими введеними та схемами;

- абстрактні потоки даних замінюються конкретними параметрами погруження або стратегічної гри – результатами, співвідношенням сил, станом учасників, ігровими метафорами та іншими параметрами;

- у прийнятті керівних або бізнес-рішень застосовується проміжна позиційна знакова система – система стратегічної гри, метафор погруження, або брейнштормінгу у вигляді образів або результатів збірки процесу, однозначно пов'язаних з реальними керівницькими ситуаціями в контексті системи;

- замість класифікації керівних та бізнесових ситуацій за описом вводиться інша структура, в якій елементи зв'язані загальною логікою розвитку процесів та смислом.

Ефективність стратегічного моделювання ділових процесів різко підвищується при одночасному застосуванні стратегічних моделей – аналітичних, метафоричних, ситуаційних, ігрових та інших із візуальними та другими засобами моделювання. Поєднання візуальних зображень та ситуаційного стратегічного моделювання дає кумулятивний ефект.

Одним з найефективніших засобів стратегічного моделювання є прогностичні ділові ігри. Ігрове моделювання та прогнозування займає особливе місце серед технік, що застосовуються для стратегії та прогнозування управління виробничо-економічними системами. Головна його риса – використання гейміфікації прогностики та управлінських процесів. Стратегічною діловою (прогностичною, тренінговою, навчально-дослідницькою) грою при цьому називають ігрову імітацію групою осіб бізнес-процесу або моделювання сценаріїв, трендів, форс-мажорних обставин, що виконується на метафоричній моделі об'єкта, або (якщо можливо) в обстановці, максимально наближеній до реальної.

Нами було створено комплекс алгоритмів консалтингу із застосуванням стратегічного моделювання та візуальних моделей керівницьких рішень. Методи та алгоритми застосовано в практиці керування реальних підприємств, установ та громадських організацій шляхом сеансів консалтингу, мозкових штурмів, ділових та стратегічних ігор, аналітики, погружено та інших методик. Методика апробована на репрезентативній вибірці (більше 27 осіб) керівників підприємств, установ та організацій різного віку, на робітниках сфери продаж, а також на менеджерах, аналітиках та персонах, які приймають рішення, було досліджено якість рішень на протязі двох місяців. У 78–80% з них застосування методу дає позитивний результат.